

Seneste Nyt nr. 11

Foreningen Svend Gønge

Oktober 2009

Pro honore patriae

I dette nummer kan du læse om...

Om at sy skønne dragter...

Billeder på Brøderup Ungdomsskole...

Vigtige og interessante datoer...

Rubrikken...

Foreningen Svend Gønge

Møllergaarden 3,
4750 Lundby
Tlf.: 6130 1004

goenge@lundbyweb.dk
www.lundbyweb.dk

Bestyrelse:

Formand:

Peter Sten Hansen

Næstformand:

Villy Lorich

Kasser:

Eva Jørgensen

Sekretær:

Jens Beck

Bestyrelsesmedlem:

Gunnar Stobbe

Redaktion på SN:

Jens Beck,

svendgoengepoulsen@gmail.com

Kongelige og borgerlige dragter.

Initiativet blandt folkene på det sydlige Sjælland fejler ikke noget. Specielt når man retter opmærksomheden på egnen omkring Svend Gønges sidste hjemsted – Lundby området.

Her arbejder mange grupper frivilligt og uegennyttigt med et fælles mål om at udbrede, vedligeholde og levendegøre historien omkring Svend og hans Gønger.

Vi har ved foredrag, udstillinger og markeder fået levendegjort eksempler på de mange dragter, som befolkningen iførte sig i 1600-tallet. En stor del af disse dragter er og bliver produceret af en meget aktiv sygruppe. Denne gruppe har sendt følgende indlæg til SN:

Sygruppen er gået i gang med planlægningen til næste års marked. Derfor vil vi meget gerne høre, hvorvidt der skulle være flere, der går og drømmer om at være klædt til og være med i Gøngemarked 2010?

Vi mangler folk i begge ender af samfundet, idet vi meget gerne vil have Kong Frederik d.3 og hans dronning Sophie Amalie. Flere af de adelige herrer og

damer og meget gerne adskillige menige gønger og svenske soldater, så at ikke Svend Gønge og kaptajn Mannheimer skal klare sig helt alene!

Vi har også flere fattigfolk i byen og sågar et par skøger på tegnebrættet.

Så fat telefonen og ring til "Kulsoen" Birgit Rasmussen (55 76 91 39), eller send en mail til ingegeerdriis@hotmail.com.

Jeg har også en mobil (28 35 05 12), hvis du gerne vil være med.

Det vil være fint hvis du selv har mulighed for at hjælpe med at sy eller har noget tøj (f.eks. gamle selskabskjoler i brokdestoffer)vi kan sy om, men det er ikke en nødvendighed!

Hvis der er nogen der har god forstand på dragter fra dengang modtager vi også gerne gode råd; eller nogen er gode til at sy og kan afse tid til at hjælpe.

Vi mødes torsdage aftener 18.30 til 21 og fredag formiddag fra kl.10 i

Medborgerhuset i Lundby, men ring eller skriv lige først, der kan jo være dage vi holder fri!

Mvh. Ingegerd Maria Riis

Ambassadører:

Godsejer,
Kammerherre og
Hofjægmester,
Bernt Johan Collet,
Lundbygård.

Hofjægmester og
godsejer,
Peter Zobel,
Bækkeskov.

Godsejer,
**Peter Oxholm
Tillisch**,
Rosenfeldt.

Godsejer,
**Gerner Wolff-
Sneedorff**,
Engelholm.

[Borgmester](#),
Marie Stærke,
Køge kommune.

Borgmester,
Henrik Holmer,
Vordingborg
Kommune.

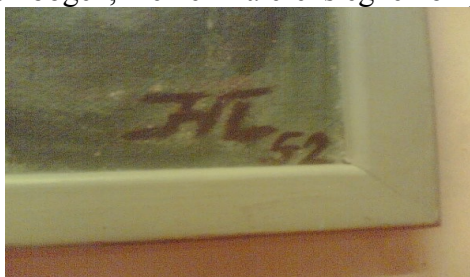
Billeder på væggene på Brøderup Ungdomsskole

(fotos af Jens Beck)

I Brøderup Ungdomsskoles gymnastiksal hænger 5 billeder med motiver fra "Gøngehøvdingen". Maleren har tydeligvis taget afsæt i Poul Steffensens tegninger i Carit Etlars (Carl Brosbøls) bog.

Det er ret frie gengivelser af "Bagholdet i skoven", "Kampen i kirken" og "Slottet brænder", mens "Ib og Svend på isen med tøndem" og "Tam og Kulsoen" ikke findes i bogen, men er malerens egne kompositioner.

Billederne er signeret HL samt 52 for årstallet. HL var muligvis en nu glemt

Borgmester,
Henning Jensen,
Næstved Kommune.

Borgmester,
René Tuekær,
Faxe Kommune.

Borgmester,
Poul Arne Nielsen,
Stevns Kommune.

Folketingskandidat,
Gina Øbakke,
Stevns Kommune.

Borgmester,
Anders Pettersson,
Osby Kommun.

Viceborgmester,
Erland Nilsson,
Osby Kommun.

Kultur- og
fritidschef,
Tommy Johansson,
Osby Kommun.

Kollektive
medlemmer:

**Lundby
Menighedsråd**

**Borgerforeningen
Lundby**

lokal maler, ihvert fald har adskillige spørgsmål til ældre præstøborgere ikke afsløret navnet. De fem billeder har hængt på Hotel Frederiksminde, der tidligere havde en såkaldt "Snaphanestue". De var malet på plader, der som en slags paneler sad på væggene. Herfra er de blevet frigjort og overrakt til/købt af forstander Ejnar Greve, Brøderup Ungdomsskole, der formentlig har ladet dem indramme og ophænge.

Når de er blevet malet og ophængt på Frederiksminde, hænger det sammen med Præstøs 550 års jubilæum i 1953. Dette jubilæum blev grundigt forberedt året før, og det kom til at stå i gøngernes tegn uden smålig hensyntagen til, at de gønger, som Svend Poulsen bragte med sig fra Skåne, blev i København til byens forsvar, og at de såkaldte gønger i virkeligheden var sydsjællandske bondekarle. I året 1952 gik der virkelig gønge i det hele, fx omdøbtes det daværende Hotel Danmark til "Gøngekroen", og en statue af snaphanen Lile Mads blev opstillet i Frederiksmindes park, så Frederiksminde har fulgt "gøngestrømmen".

Hotellet blev ejet af Haandværker- og Borgerforeningen indtil 1973, da man afhændede det, og det er formentlig på det tidspunkt, at billederne er havnet på Brøderup Ungdomsskole.

Præstø har siden med tvivlsom ret (hvilket ofte er understreget af Peter Steen

over for Præstø) markedsført sig som "Gøngernes by". Der er næppe belæg for at påstå noget sådant, da Svend Poulsen vist ikke var her mere her end andre steder i Sydsjælland.

Lundby kan derimod hævde (prale af ?) at det var her han slog sig ned på Lundbygaard, som han gik fallit med, levede sine sidste år og døde. Gøngekroen eksisterer ikke mere, men det gør en forynget udgave af Gøngegården, en drengegade m/k, der blev oprettet i 1952 og iklædt en uniform, der er en tillempet udgave af det hallandske rytteris uniform. De gennemførte i 1953 en berømt march gennem Vesterbrogade i København for at ledsage to præstøborgere klædt ud som Ib og Svend, der på rådhuset overrakte overborgmesteren et rådyr, i hvis mave der var indsyet et gavebrev på et feriehus til københavnske skoleelever. Denne gave blev imidlertid afvist af Københavns Kommunelærerforening som utilstrækkelig til formålet.

Kai Christiansen

Tidl. lærer i Præstø og på Tokai Boarding School.
Laver nu byvandring og guidede ture i Præstø,
samt på Thorvaldsen Samlingen på Nysø.

Datoer:

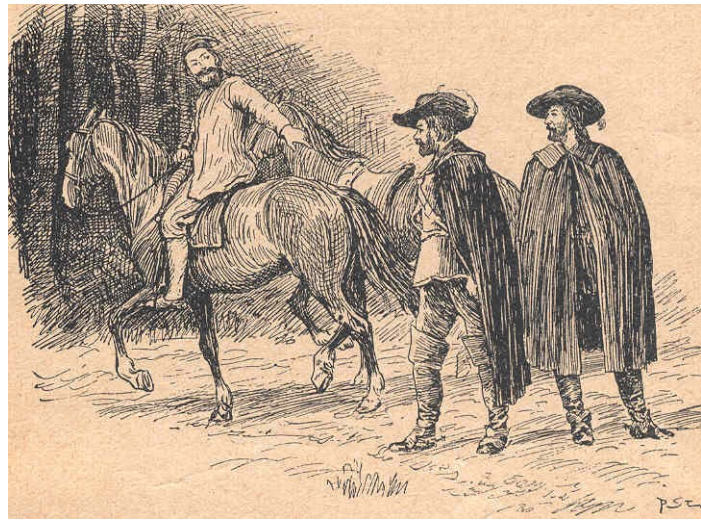
SN ønsker i denne rubrik at fortælle om arrangementer og datoer, som det vil godt for alle at kende til. Selvfølgelig er der det klare problem, at disse kan ændres p.g.a. en relativ lang tidshorisont. Altså med ret til at foretage ændringer.

JB

Rubrikken

Tanken med denne plads er, at medlemmer og læsere af SN kan formidle viden, oplevelser m.m. til os alle. Hvis nogen har noget at berette for os, en anden har fundet noget interessant om vort fælles emne "Svend Gønge", så tøv ikke. Send os et indlæg! svendgoengepoulsen@gmail.com.
Vedhæft evt. et billede af forfatteren til artiklen.

JB

13-10-2009